

Osallisuustyöväline kotoutumista edistävään työhön

Työväline on Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hankkeen (Vamu) työntekijöiden yhteiskehittämä tuotos osana lina Stenvallin Yhteisöpedagogi YAMK opinnäytetyötä HUMAK ammattikorkeakoulussa; Osallisuuden ja kotoutumisen edistäminen alueellisen toiminnan keinoin Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hankkeessa (2024).

Osallisuustyövälineen käyttöohje

Osallisuustyöväline kotoutumista edistävään työhön on tarkoitettu maahan muuttaneille suunnattujen palveluiden käyttöön. Työvälineen avulla voidaan selvittää asiakkaan osallisuuden kokemuksia elämän eri osa-alueilla ja niiden yhteyttä kotoutumisen prosessiin. Työväline koostuu kuuden osa-alueen värikoodatuista patteristoista. Värikoodit pohjautuvat Vantaan kaupungin suuralueiden väreihin. Yksi osa-alue pitää sisällään 15–29 väittämää. Yhteensä työvälineessä on 122 väittämää.

- **Osallisuus omassa elämässä – 25 väittämää**
- **Osallisuus vanhempana – 22 väittämää**
- **Osallisuus seksissä ja parisuhteessa – 15 väittämää**
- **Osallisuus ryhmässä – 16 väittämää**
- **Osallisuus opinnoissa ja työelämässä – 15 väittämää**
- **Osallisuus yhteiskunnassa – 29 väittämää**

Työvälinettä käyttävä taho voi valita, minkä osa-alueen patteristo soveltuu kyseiseen palveluun tai toimintakokonaisuuteen. Väittämiin vastaamalla saa selville, missä asioissa asiakas kokee osallisuutta, missä joskus ja missä ei ollenkaan. Näin palveluntarjoaja voi mahdollisesti tukea ja edistää asiakkaan osallisuuden kokemuksia. Patteristoja voi käyttää toimintakauden alussa ja uudelleen toimintakauden lopussa, jolloin voi havainnoida, missä asioissa kyseiseen palveluun osallistuminen on lisännyt osallisuuden kokemuksia ja missä ei.

Vastausvaihtoehdot:

- **Kyllä** – asiakas tuntee osallisuutta
- **Ei** – asiakas ei tunne osallisuutta
- **Joskus** – asiakas tuntee joskus osallisuutta (ei sovellu kaikkiin vastauksiin)
- **Toiminnan vaikutukset osallisuuteen** – tehdään toimintakauden lopussa, jolloin nähdään, miten toimintaan osallistuminen on vaikuttanut asiakkaan osallisuuden kokemuksiin
- Asiakas voi jättää vastauksen tyhjäksi, mikäli ei ymmärrä väittämää tai ei halua vastata siihen.

Osallisuustyöväline kotoutumista edistävään työhön

	OSALLISUUS OMASSA ELÄMÄSSÄ	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
1.	Olen tyytyväinen elämääni.				
2.	Voin hyvin.				
3.	Minulla on turvallinen olo elämässäni.				
4.	Suunnittelen elämääni.				
5.	Minulla on unelmia.				
6.	Tulevaisuuteni näyttää positiiviselta.				
7.	Päätän minulle tärkeistä asioista.				
8.	Päätän pukeutumisestani.				
9.	Teen asioita, jotka kiinnostavat minua.				
10.	Minulla on vapaa-aikaa.				
11.	Minulla on harrastus.				
12.	Haluaisin harrastuksen.				
13.	Minulla on ystävä Suomessa.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäällikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

	OSALLISUUS OMASSA ELÄMÄSSÄ	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
14.	Minulla on suomalainen ystävä.				
15.	Minulla on ystäviä vain omasta kulttuuristani.				
16.	Olen tuntenut yksinäisyyttä viimeisen vuoden aikana.				
17.	Olen tärkeä muille.				
18.	Minut hyväksytään sellaisena kuin olen.				
19.	Minua ja mielipiteitäni kuunnellaan.				
20.	Hyvinvointini kiinnostaa muita.				
21.	Jos minulla on ongelma, tiedän mistä saan apua.				
22.	Saan auttaa muita ihmisiä.				
23.	Minulla on pankkikortti.				
24.	Minulla on omaa rahaa ja saan päättää, mihin sitä käytän.				
25.	Hoidan raha-asiani itse.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäällikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

Osallisuustyöväline kotoutumista edistävään työhön

	OSALLISUUS VANHEMPANA	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
1.	Puhun lapseni kanssa äidinkieltäni.				
2.	Tiedän, mistä saan tukea vanhemmuuteen.				
3.	Tiedän, mistä saan apua lapselleni.				
4.	Tiedän, mitä lapseni syö koulussa tai päiväkodissa.				
5.	Tiedän, mitä lapseni tekee ja oppii päiväkodissa.				
6.	Tiedän, mitä lapseni opiskelee koulussa.				
7.	Autan lastani läksyissä.				
8.	Olen tarvittaessa yhteydessä lapseni opettajaan.				
9.	Olen osallistunut koulun tai päiväkodin vanhempainiltaan.				
10.	Olen saanut tulkin lapseni asioiden hoitamiseen.				
11.	Tunnen lapseni kavereita.				
12.	Tunnen lapseni kavereiden vanhempia.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäällikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

	OSALLISUUS VANHEMPANA	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
13.	Olen nähnyt, kun lapseni leikkii muiden lasten kanssa.				
14.	Perheelläni on ystävä-perheitä, joissa on lapsia.				
15.	Leikin lapseni kanssa.				
16.	Käyn lapseni kanssa tapahtumissa.				
17.	Käyn lapseni kanssa kirjastossa.				
18.	Tiedän, mitä lapseni tekee vapaa-ajalla.				
19.	Perheessämme on yhdessä sovittuja sääntöjä.				
20.	Perheeni syö yhdessä.				
21.	Minun on helppo keskustella lapseni kanssa eri asioista.				
22.	Puhun lapseni kanssa seurusteluun ja seksuaalisuuteen liittyvistä asioista.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäälikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

Osallisuustyöväline kotoutumista edistävään työhön

	OSALLISUUS SEKSISSÄ JA PARISUHTEESSA	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
1.	Tunnen oloni turvalliseksi parisuhteessa.				
2.	Tiedän, mistä saan apua, jos parisuhteessa on ongelmia.				
3.	Tunnen henkilön, jonka kanssa voin puhua seksistä.				
4.	Parisuhteessa seksistä puhuminen on helppoa.				
5.	Voin sanoa, kun haluan seksiä.				
6.	Voin kieltäytyä seksistä.				
7.	Tiedän, mistä pidän seksissä.				
8.	Tiedän, mitä en halua seksissä.				
9.	Voin sanoa kumppanilleni, mitä toiveita minulla on seksille.				
10.	Kuuntelen kumppanini toiveita.				
11.	Tiedän, mistä saa apua, jos seksi tekee kipeää.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäällikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

	OSALLISUUS SEKSISSÄ JA PARISUHTEESSA	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
12.	Voin vaikuttaa perheeni lapsimäärään.				
13.	Saan valita, käytäntö ehkäisyä.				
14.	Tiedän, mistä saan apua ehkäisyyn.				
15.	Saan ilmaista seksuaalista suuntautumistani.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäällikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

Osallisuustyöväline kotoutumista edistävään työhön

	OSALLISUUS RYHMÄSSÄ	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
1.	Kuulun ryhmään.				
2.	Kuuluun useampaan kuin yhteen ryhmään.				
3.	Ryhmään kulkeminen on minulle helppoa.				
4.	Osallistun ryhmän toimintaan aktiivisesti.				
5.	Olen sitoutunut toimintaan.				
6.	Saan vaikuttaa ryhmän toiminnan suunnitteluun.				
7.	Tunnen oloni turvalliseksi ja hyväksytyksi ryhmässä.				
8.	Olen tutustunut ryhmässä muihin osallistujiin.				
9.	Olen saanut ryhmästä ystäviä.				
10.	Voin olla oma itseni.				
11.	Minua kuunnellaan.				
12.	Kuuntelen muita ja keskustelen.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäälikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

	OSALLISUUS RYHMÄSSÄ	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
13.	Voin kertoa mielipiteeni.				
14.	Saan auttaa muita.				
15.	Saan tietoa elämästä Suomessa.				
16.	Saan tukea tulevaisuuteni suunnitelmiin.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäälikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

Osallisuustyöväline kotoutumista edistävään työhön

	OSALLISUUS OPINNOISSA	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
1.	Opiskelen.				
2.	Tunnen oloni hyväksytyksi opiskeluyhteisössä.				
3.	Minulla on opinnoissa ystäviä.				
4.	Tiedän, mistä voin saada tukea opiskelussa.				
5.	Tiedän, mitä haluan opiskella.				
6.	Tiedän, mistä voin etsiä opiskelupaikkoja.				
7.	Tiedän, keneltä voin saada apua opiskelupaikan hakemiseen.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäällikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

	OSALLISUUS TYÖELÄMÄSSÄ	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
8.	Minulla on ammatti.				
9.	Olen työssä.				
10.	Tunnen oloni hyväksytyksi työyhteisössä.				
11.	Koen työni merkitykselliseksi.				
12.	Minulla on työpaikalla ystäviä.				
13.	Minua ei ole syrjitty työpaikalla.				
14.	Tiedän, mitä työtä haluan tehdä.				
15.	Haen oma-aloitteisesti työpaikkoja.				

Osallisuustyöväline kotoutumista edistävään työhön

	OSALLISUUS YHTEISKUNNASSA	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
1.	Pärjään suomen kielellä arjessa.				
2.	Puhun suomea joka päivä.				
3.	Puhun suomea joka viikko.				
4.	Puhun suomea kaupassa.				
5.	Osaan kertoa lääkärille suomeksi, mitä oireita minulla on.				
6.	Tunnen asuinalueeni palvelut.				
7.	Tiedän, miten voin varata ajan terveystieteeseen.				
8.	Saan käyttää tulkkia eri palveluissa.				
9.	Minulla on kirjastokortti.				
10.	Liikun itsenäisesti asuinalueellani.				
11.	Liikun itsenäisesti asuinalueeni ulkopuolella.				
12.	Minulla on ystäviä asuinalueellani.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäällikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

	OSALLISUUS YHTEISKUNNASSA	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
13.	Tunnen naapureitani.				
14.	Tiedän, mistä löydän tietoa asuinalueeni tapahtumista.				
15.	Käyn asuinalueeni tapahtumissa.				
16.	Käyn oman kulttuuritaustani ryhmien tapahtumissa.				
17.	Tiedän, miten voin vaikuttaa asuinalueeni asioihin.				
18.	Tykkään asua Suomessa.				
19.	Tunnen suomalaisia arvoja ja tapoja.				
20.	Olen kiinnostunut suomalaisesta kulttuurista.				
21.	Tunnen oloni turvalliseksi Suomessa.				
22.	Tunnen, että kuulun suomalaiseen yhteiskuntaan.				
23.	Tunnen olevani hyödyllinen yhteiskunnalle.				

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke 2024, Vantaan kaupunki: hankepäälikkö Svensson S. sekä hanketyöntekijät Altundas I., Hirvelä S., Jääskeläinen J., Kautonen E. ja Stenvall I. (opinnäytetyöntekijä).

	OSALLISUUS YHTEISKUNNASSA	KYLLÄ	EI	JOSKUS	TOIMINNAN VAIKUTUKSET OSALLISUUTEEN
24.	Minua ei ole syrjitty Suomessa.				
25.	Maksan veroja.				
26.	Hoidan Kela-asiointini itse.				
27.	Kuulen tai katson uutisia Suomesta.				
28.	Olen kiinnostunut Suomen politiikasta.				
29.	Äänestän vaaleissa.				